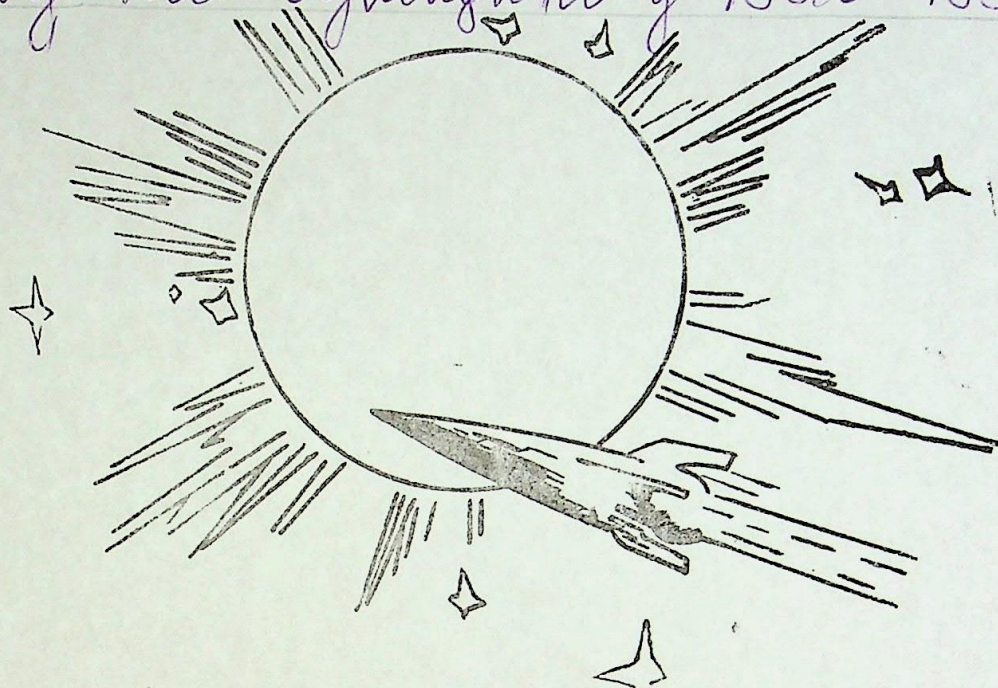

Голод на Сумщині у 1932-1933 роках

86

Анкети-спогоди І. М. Бурмаки, жителя
с. Любачеве Сумського району та його стаття
в газеті "Вперед" — "Страшко навіть згадати"

ПАПКА ДЛЯ ПАПЕРІВ

19 вересня 1989 року
26 вересня 1989 року
З додрукми
Баркунів.

Редакция газеты „Вперед“ Сумского района.

Бурмака Иван Михайлович, зем. кн. 1939 г.,
в комсомоле членом с 1931-1939 г. членом ВЛКСМ

группы. Пенсионер. Митенко г. Сумы г.ч.

Ф-Коростышевско 18 к 41. индекс 244084

К пункту № 3 Вашего списка
данное письменное подтверждение о членстве
на Украине 1932-1935 гг.

В 1931-1935 годы до ухода в Красную Армию
я работал в 1-й бригаде с.а. Любачево
колхоза иа Комитете Стрипцесского Совета
Из 1932 года до апреля месяца 1933 года я
работал в звании колхозника, выполнял разные
работы на лошадей (нахота, боронование, посевы
в июле и т.д.) работал хорошо и получал премию.
В марте 1933 года бригада 1-й бригады Турбаски
Николая Елисевича с работы съезди, как из
раскулаченных, когда вы и вы раскулаченные.
Меня как передового комсомольца назначили
колхоза и комсомольцем везти назначили
бригадиром 1-й бригады колхоза с. Любачево,
где я и работал до весны 1934 года, т.е. год.

Конкретно о голоде:

В 1932 году там у нас хорошие урожаи хлеба и
всех продуктов, но хлеба колхозникам на
трудности и дали совсем. Хлеб там ввел
сразу поугаровку. Зимой в 1932 и 1933 году
применяли солому из скар, т.е.
взламывали зерно на посев, так как
посевного материала не было. Зерно на
посев не поспевало из соломы. А ночью
этого актыкиста, она ходила по всем
двухам титлает она и забирала в
колхозном районе, город, подпольных и у кого
было зерно, то и зерно забирала. Забирали
население под предлогом на посев.

Это называется краденым мелким - краденым.

После оказания бед хлеба и других продуктов
и наемные стражи погов, наемные мажоры
еще больше колхозников. Возом в Коричево,
Рыбеево, Курево, Ожля и Южне там там
и туда ездили покупать хлеб и мелеют на
травяно хлеб наши колхозники. Возом и в
но хлеб в Рыбеево и Герно со. Скураторово.
Но больше покупают хлеба не было за что и

2
нагнали полевых конюшников. Во время своей
зерновых наливки, старые люди севскими
пашнями зерно пригоряли, варило его и
кушали. Кушали вареные мотомешки из
буряка и шалого картофеля и буряка,
которые выкапывали из земли. Но это не
спасало людей и люди умирали на дорогах
в поля на работе. Были пахоты лошадей в
британе. Навших лошадей вывозили на
эксплуатационники и захватывали их. Но
поэтому собирались голодные конюшники
на эксплуатационники, раскапывали его
и забегали к себе у навших лошадей и
его кушали. И как бригадир выно-
сили работы по полевому конюшнику
и оказывали помощь голодным и
нужным людям, стараясь их от смерти
(просили помощи в правлении конюшника и кон-
юшники давали помощь у народа у которого
были - несли мотомешки и для этой
страшущей вещи) (спасали у народа
и вывели лошадей извозу и для конюшника
мужички, чтобы собирать по хатам

трупы и хоронят их. Хорошим
бед уробав и погостом, то-е хоронили
в братские могилы в простонах и
других тюрках. Врезультате этого
голода в село друлаге в сел Любаго
вымерло 30 семей из 70 дворов.

150 семьи. Осеню и зимою
1933-1934 годов эти 170 семей ханты
вымерших семей заселили переселенцами
из В-Дубоганского р-на Кильдеш-
области. Там их затопивали водоемами
от Диевры. Во время голода уже
в 1932 году нашими правительством были
изданы законы от 7го августа,

по которому за мелкие земельные
земли, колхозов ссудили до 10 лет
полностью свободны. Этот закон
усилил голод на Украине и люди
умирали дома и кто попал в тюрьму,
то от туда также не вернулись.
Прошу редакцию газеты "Вперед"
напечатать материал предостере-
жо и нагадании. Это еще и село могу
полностью дать и вешенка
с приложением

„БІЛА ПЛЯМА“ НАШОЇ ІСТОРІЇ

Однією з найтрагічніших сторінок в історії нашого народу був голод 1932—1933 років. Охоплює жах від думки, що причиною його було не стихійне лихо чи неврожай. Створений штучно, голод викосив мільйони людей, обезлюднив села.

Не обминули сталінські репресії і наш район.

До останнього часу цей голод був забороненою темою. Про нього згадували з страхом тільки очевидці. Тому цей період історії українського народу залишився мало досліджений.

Наш обов'язок — відтворити в документах і спогадах історію голоду на початку 30-х років. Районний державний архів звертається до всіх, хто пережив голод, хто знає про нього з розповідей своїх батьків і дідів, які вже померли, — нагадати про ті страшні події. Можливо, в деякого збереглися з того часу письмові свідчення, фотографії.

Пропонуємо очевидцям голоду на Україні 1932—1933 років заповнити нашу анкету.

1. Прізвище, ім'я, по-батькові

Бурмака Іван Михайлович

2. Короткі біографічні дані (рік народження, освіта, місце роботи, урядові нагороди)

1913, середня військово-політична школа, учився в 5 класі. Два ордена Вітчизняної війни, Трійця.

3. Розповідь про голод, свідком якого ви були: де ви знаходились, ким працювали, як наближався голод; найбільш важкий період, його наслідки; діяльність органів влади і громадських організацій по ліквідації голоду.

За пунктом 3 дано письмових показань.

показань про голод. Показання прикладні.

4. Які особисті документи про ці події у вас збереглися (спогади, листи, щоденники, фотографії тощо)? Чи могли б ви передати їх в державний архів Сумської області?

Документів не зберегли.

5. До кого ви порадите звернутися, хто був очевидцем і міг би розповісти про ці події?

Бурмака Петро К. є. Любачів

Ваші свідчення ввійдуть до Книги-меморіалу, Книги-пам'ятника, які створюються на Україні.

*19/12/1989 2. Суми 244034, 7. Корайченко
Ваш 18 кб 41*

«ВПЕРЕД» — орган Сумського районного комітету Компартії України и районного Совета народных депутатов Сумской области. Издається на українском языке.

Газета виходить у вівторок, четвер і суботу.

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ: 244009, м. Сумський шлях, 22. Телефони: редактор заступника редактора і відділу сільського господарства — 2-20-72; відділів партійних листів та масової роботи — 2-35-35; діоінформації — 2-33-84; коректорський

Ваш 18 кб 22

ВПЕРЕД

Газета заснована
у серпні 1917 року

ОРГАН СУМСЬКОГО РАЙОННОГО КОМІТЕТУ КОМПАРТІЇ УКРАЇНИ
І РАЙОННОЇ РАДИ НАРОДНИХ ДЕПУТАТІВ СУМСЬКОЇ ОБЛАСТІ

ВІВТОРОК

26

ВЕРЕСНЯ

1989 року

№ 116 (6418)

Ціна 3 коп.

ПОЛІТИЧНІЙ ОСВІТІ — НОВУ ЯКІСТЬ

Для розуміння суті змін, що відбуваються сьогодні, потрібні глибокі знання про рух суспільства. Це аксіома. Особливо важливе її усвідомлення для кожного комуніста. Належаючи до керівної спрямовуючої сили, він відповідальний в суспільстві більше за всіх. На якій би ділянці він не працював, він — політик. Зсбав'язаний Конституцією СРСР, за покликом своєї душі повинен бачити далі та ширше, відчувати глибоке, розуміти події лише у взаємозв'язку з іншими, діючи відповідальніше.

Обставини сьогодняшнього життя, як ви, шановні читачі, бачите, непрості. В суспільстві іде політизація мас, поглиблюється незадоволення темпами змін, відбувається диференціація та поляризація думок.

Особливу стурбованість викликають у трудящих екстремістські дії заклики до відмови цінностей соціалізму, механічного копіювання буржуазного досвіду.

Досягти глибокого розуміння революційного оновлення суспільства допомагає політична освіта. Виконуючи постанову ЦК КПРС від 15 січня 1987 року «Про перебудову системи політичного, економічного навчання трудящих» комуністи партійних організацій району вже внесли глибокі зміни у форми та методи, а головне — у зміст освіти. Особливо це вдається комуністам учбового господарства. Хто першим вніс пропозицію про шлях здійснення економічної реформи в господарстві, тепер сказати важко. Але визріла загальна громадська думка. В цьому виявилася спрямовуюча сила комуністів, коли колектив переконали, що досягти кращих показників за умов адміністративно-командної системи управління неможливо. Найглибшим розумінням цього пройнявся керівник господарства Віктор Петрович Кураш. Недарма ж твердились пропагандистом школи політичної освіти.

Цікаво те, що його пропагандистська робота не має канікул. Застосовується така нестандартна форма, як наговорювання питань. На роботі, в колі сім'ї, за читанням періодики чи переглядом телепередач, в особистому спілкуванні з людьми, при зустрічах в трудових колективах. Заняття перетворились з нудної повинності у пристрасний дискусійний клуб. Результат пропагандистської діяльності В.П. Кураша відчутний. Показники господарства пішли вгору. В організації праці впроваджено наскрізний госпрозрахунок. Валовий прибуток на 100 гектарів сільгоспугідь зріс від 18,7 тисячі карбованців у 1986 році, до 73 тисяч карбованців — у 1988-му.

Кожен на своєму робочому місці седе рахунок прибутку і затрат. У виробничих підрозділах формуються колективізм та товарищескість на здоровій основі. Цінуються люди з високою свідомою дисципліною, які, технологічною дисципліною, які виявляють організованість при взаємодії у виробничому процесі. Ті, хто зневажає нинішні вимоги, економію затрат, звичайно, карають колективи, а потім і себе карбованцем. Але ж тепер такі при укладанні договору до колективу не приймаються.

Там, де пропагандист-комуніст разом із слухачами під час занять розглядає нові підходи до розуміння і організації виробничих відносин там заняття проходять цікаво. Це має місце на заняттях пропагандиста дирек-

тора Низівського цукрокомбінату В. І. Рябиченка, голови колгоспу «Маяк» В. В. Соседського, колгоспу «Дружба» М. В. Осмакова. Й більшість інших пропагандистів розуміє: знання слухачам потрібне не як самоціль або пасивний багаж, а як інструмент, який дозволяє орієнтуватися у складній обстановці, активно й свідомо брати участь в політичній боротьбі, революційному перетворенні відносин у трудовому колективі, селі, селищі.

Хочу наголосити: сьогодні недооцінка політичної освіти з боку партійних комітетів і бюро, прирівняна до протидії перебудові.

Наступний 1989—1990 навчальний рік в системі політичної освіти, покликанний стати роком оновлення навчання, посилення його реального впливу на ідейно-теоретичне зростання комуністів і всіх трудящих, підвищення політичної бєздатності комуністів, партійних організацій, оздоровлення соціально-економічної, моральної обстановки в кожному трудовому колективі.

У новому навчальному році політична освіта повинна бути спрямована на підготовку комуністів всіх людей до активних, громадських політичних дій. Саме в системі політичної освіти комуністи, політичні активісти повинні опанувати вміння полемізувати, вести дискусію, переконувати себе та інших, відстоювати істинні соціалістичні цінності, виробляти конструктивні пропозиції.

Політична освіта в цьому році має бути спрямована на відновлення першорядного обличчя партійця — чистоти його помыслів та ідей, відновлення ролі партійних колективів як політичного авангарду сіл та селищ району.

Включитись у дискусію з цих питань допоможе перше заняття «Перебудова роботи партії — важливе ключове завдання дня». На цьому занятті маєстись на увазі розглянути проблеми, які обговорювались на нараді в ЦК КПРС перших секретарів ЦК Компартії союзних республік, крайкомів, обкомів партії в липні цього року (газета «Правда» від 22 липня 1989 року). Тут же можна розглянути конкретні питання перебудови діяльності комуністів первинної партійної організації. Обговорення питань оновлення діяльності первинної партійної організації варто продовжити протягом всього навчального року. Для цього партійним пропагандистам, слухачам надається можливість обрати новий однорічний курс «Перебудова КПРС у суспільстві, що оновлюється». Це дозволить кожному слухачу з науково-історичних позицій взяти участь в обговоренні та в пошуку рішень по формуванню оновленого обличчя партійної організації, забезпеченню нової якості життєдіяльності кожного її комуніста.

Серцевиною політичного навчання повинні бути питання про зміст і характерні риси нового обличчя соціалізму, відновлення його ленінської концепції. Тема побудови суспільства, де вільний розвиток кожного є умовою розвитку всіх, повинна входити органічною складовою до всіх тем і курсів, що можуть бути обрані слухачами. Мається на увазі, якщо продовжується вивчення другого року курсу «Радянська економіка — нова якість зростання».

Важливо, щоб чільне місце в політичному навчанні зайняли питання реформи політичної системи, особливості суспільного життя. Особливий пізнавальний і практичний інте-

рес викликає початок передачі влади Радам, створення нового механізму включення різних груп населення у вирішення питань загальнодержавного і місцевого значення.

Одержати відповідь на це питання допоможе однорічний курс «Ради — повновладні органи народу». Думаю, що це повинно викликати у голів місцевих Рад потребу у створенні політичних шкіл, куди б увійшли комуністи-депутати, активісти, радянської роботи, що додало б знань для підвищення активності при виборах до місцевих Рад народних депутатів.

Важливого значення необхідно надати вивченню проблем національної політики у сьогодняшніх умовах. Матеріалом для пропагандиста повинні стати документи ЦК КПРС про основні напрямки національної політики.

Політичні школи мають стати місцем розгляду шляхів перетворень в економічній та соціальній сферах, роз'яснення концепції нового політичного мислення.

Сьогодні важливо, щоб партком, партбюро спільно з комуністами, пропагандистами склали план занять, виходячи з потреб життя трудового колективу, оперативно відгукувались на найважливіші громадсько-політичні явища, на ті проблеми, які найбільше хвилюють слухачів. У змісті занять мають знайти відбиття рішення останніх Пленумів ЦК КПРС, З'їзду народних депутатів СРСР, сесії Верховної Ради нашої країни, положення і висновки, які вміщені в документах партії та уряду.

В організації навчання більшість пропагандистів відмовилась від догматизму й школярства і вже перейшла до дискусійної форми навчання, живого діалогу із слухачами. Цей досвід треба розвивати. Школи напечить перетворити у політичні клуби. Це значно допоможе стимулювати інтерес до занять, знань, самоосвіти, сприятиме включенню слухачів до активного політичного процесу.

Партійні комітети, партбюро покликані поліпшити партійне керівництво політичним навчанням, перетворити його на живу школу життя за умов демократизації, самоуправління, самозабезпечення, морального оновлення життя в селах і селищах, ідейного загартовування комуністів.

Ключове питання перебудови системи навчання — підвищення якості пропагандистської роботи. Як відомо, більшість політичних шкіл очолюють керівники. У них — широкі можливості. Адже спідручно кожному пропагандисту вести самому заняття, бути його організатором. Але ж при різному підході важливим і обов'язковим для нього є робота над собою, самоосвіта, високий рівень обізнаності з предметом навчання, методична майстерність, ораторське мистецтво. Цьому слід натеруватись. Не можна обходити наболілі питання, підігравати міщанським настроєм.

Важливо парткомам, партбюро подбати про місце навчання, визначення затишної обстановки, визначення зручного для всіх часу, забезпечення місця навчання необхідною літературою, наочністю та технічними засобами.

Сьогодні надто важливо, щоб партійні організації перетворили навчання у надійний засіб партійного впливу на громадську свідомість, формували з кожного комуніста переконаного, пристрасного бійця за ідеали партії, соціалізму.

Н. ОНІШКО,

секретар райкому Компартії України.

УКАЗ
ПРЕЗИДІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ
УКРАЇНСЬКОЇ РСР

Про скликання Верховної Ради Української РСР

Президія Верховної Ради Української РСР постановляє:

скликати десяту сесію Верховної Ради Української Радянської Соціалістичної Республіки одинадцятого скликання 25 жовтня 1989 року в місті Києві.

Голова Президії
Верховної Ради Української РСР В. ШЕВЧЕНКО.
Секретар Президії
Верховної Ради Української РСР М. ХОМЕНКО.
м. Київ.

22 вересня 1989 року

Президія Верховної Ради Української РСР повідомляє, що на розгляд десятої сесії Верховної Ради УРСР одинадцятого скликання передбачається внести такі питання:

1. Про правове забезпечення реформи представницьких органів державної влади в Українській РСР (розгляд проектів законів про зміни і доповнення Конституції (Основного Закону) Української РСР про вибори народних депутатів Української РСР та депутатів місцевих Рад).

2. Про вибори народних депутатів Української РСР та депутатів місцевих Рад.

3. Про проект Закону Української РСР про мови в Українській РСР.

4. Про затвердження указів Президії Верховної Ради Української РСР.

БУРЯКОЗБИРАННЯ

Резерви використані не повністю

У розпалі — бурякові жнива. З першого погляду трудівники ланки мають підстави бути задоволеними. Урожайність цукристих в середньому становить близько 320 центнерів з гектара — чи не найбільше по господарству. Копання буряків проходить організовано. Техніку підготовлено завчасно. Не відмовиш у стараності всім членам бурякозбирально-го колективу — комбайнеру Я. С. Стеценку, його помічником В. І. Стеценку, трактористові заслуженому колгоспникові, а нині пенсіонеру, який прийшов на допомогу молодшим товаришам, І. З. Васюку, А. Х. Радьку, який транспортує старіючі, а я своєю «беемкою» підготував товаришам вчасно площу для вибирання. Разом доладували 56 гектарів із 274, накопали понад 1600 тонн коренів. І все ж задоволюватися нам не можна. В першу чергу як орендарям. Відповідальність за спільну справу на наших плечах лежить велика. Інік нам відмахнутися від того, що по колгоспу урожайність цукристих всього 280 центнерів з гектара. Хай і вища за планову. Але ж не висока. Розуміємо, що можемо мати більше.

Он Бригада № 4 накопє по 320—340 центнерів з гектара, більше за нас. Так, нам помітно допомогли площі, які доглядали без затрат ручної праці. Іх у нас найбільше по колгоспу — 115 гектарів із 250 наявних. І все ж ми свої можливості не використали повністю. Могли б мати багатший гектар, аби точно, в строки виконували всі необхідні агрозаходи. А ми з осені не встигли провести необхідну кількість культивувань, восени не вчасно заборонували. Звідси — деяка забур'яненість полів, втрачає при перевалочному методі.

Нам, колгоспникам рілникам-орендарям хочеться якнайбільше зібрати цукристих. Але вже зараз губимо врожене. У господарстві не вистає транспорту. Лежать буряки у кагатах, втрачають вагу. Це один резерв, який не використовуємо уже не з нашої вини. А значить матимемо нижчий кінцевий результат, ніж могли б. Повинні зробити з цього висновки.

А. ЧЕРНЕНКО,
ланковий по вирощуванню цукрових буряків тракторно-рілничної бригади № 1 колгоспу імені Чапаєва.

Перші уроки оренди

Думаю, актуальною є поява у газеті «Вперед» сторінок-платків про розвиток орендних відносин у господарствах району. Адже, як видно, вони акумулюватимуть досвід орендарів, розповідатимуть про перші, нелегкі, сповнені пошуків кроки у новій справі.

Трудівники нашого господарства з цікавістю читали плакати. Адже не стоять осторонь оренди. З початку нинішнього року всі рілльничі бригади працюють за колективним підрядом на орендній основі. А до цього кілька літ ведучою формою організації праці у них був колективний підряд.

Що показали ці місяці? Звичайно, важко сказати, яким буде кінцевий результат. І все ж відчувається, що моральна обстановка в колективах змінюється на краще. Більше самостійності, більше відповідальності за доручену справу, більше прагнення проявити ініціативу. Раніше збирання зернових наші трудівники проводили не менш як за тридцять-сорок днів, а цього літа — всього за два тижні. І урожайність зернових вища по всіх бригадах. Найбагатший гектар у трудівників рілльничої бригади № 3 на чолі з М. С. Сизоновим — 50,1 центнера зерна.

Чи є якась закономірність між орендними відносинами і зростом врожайності? Безперечно. Коли, наприклад, в колективі висока дисципліна, значить вчасно проводилися польові роботи, всі необхідні агрозаходи. В результаті це позитивно вплинуло на урожай.

У нас щомісяця виставляється коефіцієнт трудової участі, враховуючи внесок кожного. Витрати і доходи рахують бригади по чекових книжках. Хоча більш позитивно, ближче до оренди в ідеалі, коли б такі чекові книжки мав кожен трудівник. Удосконаляти орендні відносини і так звані внутрігосподарські гроші, які плануємо ввести наступного року.

Загострю свою увагу й на такому питанні. Коли читав сторінку-платак, де розповідалось про досвід учасників у розвитку орендних відносин, то дізнався, що щоденна оплата трудівникам нараховується від виробітку. Треба розуміти, так повніше враховується трудовий вклад кожного. Всі ж надбавки буде виплачено наприкінці року, враховуючи КТУ. Так само поки що нараховуємо оплату і ми — від виробітку. Але думаю, що все-таки авансування — більш вигідна форма оплати. Відрядна оплата не повною мірою зацікавляє людей у кінцевому результаті.

Що заважає орендарям у роботі? Надмірна опіка спеціалістів, система організації виробництва на заводі, з яким безпосередньо зв'язані. Наприклад, добрий урожай буряків мають, але ж швидко їх не можуть зібрати — переробна промисловість не в силі прийняти.

І потім, в орендарів має бути надійна матеріально-технічна база. У рілльників — це техніка, у тваринників, скажімо, корми. А поки їх не вистачає для тварин нашого господарства, оренди справжньої не вийде.

В. ШЕВЧЕНКО,
головний економіст колгоспу
імені Дзержинського.

Сліпоглухота,

або Чому деякі керівники господарств та організацій району не реагують на критичні виступи газети

Наша газета має немало прикладів ділового, чіткого, конкретного реагування на свої виступи. Проте спостерігається і така небажана тенденція: дехто не інформує про важкі заходи. Чому так трапляється!

Аналіз становища показав — трюм, що в час широкої гласності деякі посадові особи затуляються від критики і недоліків сліпоглухотою.

Прикладі! Будь ласка!

12 серпня у газеті надруковано фейлетон «Процент на запахи», в якому йшлося про низьку якість молока, що надходить на Сумський молокозавод з колгоспів «За комунізм» та імені Щорса. Однак на цю публікацію правління колгоспу «За комунізм», де головую М. В. Папуша, і досі не відповіло.

Хронічна сліпоглухота врадила хотінців! Поки ми не одержали відповіді від керівництва згаданого господарства і на амичену 2 вересня замітку «І знову про падіж», «По той бік якості» (17 серпня) та деякі інші критичні виступи. Подібну позицію зайняли підліснівці («Чи ж довго пасти задніх?», 13 липня), кровенці («Де пожежу не чекають», у цьому ж номері).

Або ось такий приклад. Два з половиною місяця до редакції не надходила відповідь на огляд «Чи ви готові до жнив?», в якому піддавалися критиці колгоспи імені Ульянова, «Ленінський шлях» та імені Луна-

рського за погану підготовку до збирання урожаю-89. Давно минули жнива. Господарства, звичайно, згадані недоліки усунули, але їх керівники не визнали за потрібне дати відповідь газеті.

Схилиювала наших читачів кореспонденція «Це наша справа», вміщена 13 липня, в якій говорилося про неподобства у Діброві Дружби, розташованій на кордоні Курської та Сумської областей. Люди у відгуках обурюються поведінкою негідників, що сплюндрували пам'ятник, пишуть про тих, хто допомагає відновлювати його. Дещо зроблено тут і з боку Сумського районного шляхового ремонтно-будівельного управління та виконкому Басівської сільради. Але, яких заходів вжито у Басівській та Юнаківській школах щодо впровадження Діброви Дружби та поліпшення інтернаціонального виховання учнівської молоді, про що також йшлося у публікації, ми не знаємо. Бо і досі відповідей звіти не одержали.

«Нітрати і бюрократія» — так називається критична замітка, надрукована у пригородоохоронній сторінці 3 серпня. В ній секретар виконкому Підліснівської сільради народних депутатів

В. Д. Суценко піддала гострій критиці районний аузол зв'язку за бюрократичну тяганину із дозволом на подальше будівництво сільського водогону. Зв'язківці зайняли стійку позицію у відомчому окопі і по відношенню до газети «Вперед», на виступ якої теж не реагують.

До числа «мовчунів», на жаль, цього разу потрапив і колгосп імені Петровського. В публікації «Чому не відбулися збори» (22 липня) йшлося про пасивність комсомольців господарства. Проте відповіді звіти чекасмо — не дочекаємось.

Не зреагували на виступи газети керівники колгоспів імені Фрунзе («Зерно... на шляху»), «Вперед» («Причини і наслідки»), виконкому Верхньосироватської сільради («Воду — старенькій», «Забуте село»).

Здавна у нашій практиці прийнято і заведено: на критичний виступ газети треба відповідати. Робиться це не заради самої газети, а заради гласності, заради справи, щоб люди були інформовані про те, як усуваються недоліки. Ставлення до критики в пресі — серйозний показник того, як іде перебудова.

Б. ВЕЙСБЕРГ.

БЮРОКРАТИЗМ

«ПРО ЦУКОР І БЮРОКРАТИЗМ»

Під таким заголовком у газеті «Вперед» 20 червня надруковано лист ветерана праці В. Стаценка про бюрократичне ставлення до нього з боку деяких працівників Сумського-Степанівського радгоспобкоопу.

Редакція одержала відповідь від заступника голови правління райспоживспілки Г. І. Лизогуба, який повідомив, що виступ газети обговорено у колективі кооператорів. Критику визнано правильною. Сім'ї В. Стаценка належний цукор продано. Заборгованості по ньому в радгоспобкоопі немає.

«ПРОЦЕНТ НА ЗАПАХИ»

Так називається фейлетон, надрукований 12 серпня. У ньому піддано критиці господарства, де виробляли другосортне молоко, зокрема, колгосп імені Щорса.

До редакції надійшла відповідь за підписом секретаря парткому С. М. Іванченка. Він повідомив, що матеріал обговорено на правлінні колгоспу, у колективах ферм. За упуущення в роботі оголошено догани старшому зоотехніку господарства О. Ф. Григорович, завідуючим фермами. Всіх доярок позбавили доплати за сортність. Тваринництво зобов'язано суворо дотримуватись порядку на фермі, економити витрати м'ясо-чирасоби, ретельно мити молочний посуд та апаратуру. Встановлено суворий контроль за проціджуванням молока.

«ПО ТОЙ БІК ЯКОСТІ»

Під таким заголовком у газеті «Вперед» 17 серпня надруковано критичний матеріал, у якому зокрема, йшлося про те, що в колгоспі «Маяк» протягом семи місяців виробили чимало неякісної молочної продукції.

Як повідомив головний зоотехнік Є. В. Шейко, матеріал обговорено на засіданні правління колгоспу. Критику визнано об'єктивною. Вказано на недоліки в роботі всім завідуючим фермами, обліковцю-лаборанту С. М. Котенку. Її зобов'язано перевіряти якісні показники молока щодня. На фермах планово проводяться санітарні дні, дні якості. Зараз нарікань з боку міськмолокозаводу на якість молока, що надходить з колгоспу «Маяк», немає.

Вугілля— дозатор добрив

НАУКА
І ВИРОБНИЦТВО

Ще одну нетрадиційну «професію» волею донецьких учених здобуло вугілля. В Інституті фізико-органічної хімії і вуглехімії АН УРСР знайшли оригінальну технологію застосування його в сільському господарстві. Використавши здатності молекул вугілля поглинати й утримувати органічні речовини, а потім повільно віддавати їх навколишньому середовищу, хіміки примусили його служити своєрідним дозатором подачі в ґрунт добрив.

Шляхом механічних і хімічних впливів звичайні мінеральні добрива і вугілля перетворюють на гумінні препарати, які сприятливо впливають на ріст рослин. Вони не тільки не порушують біологічної рівноваги, а й протягом усього сезону рівномірно поставляють у ґрунт поживні речовини. Вдається майже ввічливо скоротити норми витрати добрив, робити лише одне підживлення. Прикметно, що в діло йде найменш цінне вугілля. Перші партії препарату, названого хіміками «клатрон», одержані з бурого вугілля об'єднання «Олександріввугілля».

Препарат успішно випробуваний на дослідних ділянках Донецького ботанічного саду АН УРСР і Новочеркаського інженерно-меліоративного інституту. Врожайність зернових та овочевих культур без шкоди для здоров'я вдалось підвищити майже вдвічі. Технологія одержання нових вітамінних родючості проста, для їх виробництва можна легко переобладнати діючі лінії по випуску мінеральних добрив.
Кор. ПАТАУ

Добросовісно справляється з виробничими завданнями майляр комсомолка Лідія Ткаченко з пересувної механізованої колонії № 1 райагробуду.
Фото В. Молошенка.

ПІД ВІТРИЛАМИ ТВОРЧОСТІ

Ще в дитинстві Анатолій Заступ захоплювався технічною творчістю. Нині він очолює в райцентрі народну кіностудію «Буринь», але не полишає давнього захоплення.

Недавно ентузіаст виготовив легкого човна з деревоволокнистої плити з електродвигуном (щоб не забруднювати навколишнє середовище). Вага човна не перевищує 25 кілограмів. Приладнав і невелике вітрило. Коли над водоймою гуляє вітерець, двигун не потрібен.

АП «Новини Сумщини».

Страшно навіть згадати

«БІЛА ПЛЯМА» НАШОЇ ІСТОРІЇ

Мені вже багато літ. Я інвалід Великої Вітчизняної війни, маю другу групу. Нагороджений двома орденами Вітчизняної війни І ступеня. Піввіку перебуваю у лавах КПРС. Всього було на моєму віку, чого тільки не набавився. Найбільш цікаві згадки — про голод на Україні у 1932—1933 роках. Тоді я працював у першій бригаді колгоспу імені Комінтерна Стрілічанської сільради — у селі Любачевому. Працював рядовим колгоспником, а в березні тридцять третього нашого бригадира Прокопа Журбенка з роботи зняли, як такого, що із розкурку-

лених, правда, він не був розкуркулений. Тоді мене призначили у Любачевому бригадиром. Так що я ледь у Любачевому бачив власні очі. І сам пержив його.

У тридцять другому році урожай хліба і всіх продовольчих культур видався хороший. Однак хліба колгоспникам на трудові не дали зовсім — весь здали державі. Колгосп залишився навіть без посівного матеріалу. І от що почали робити? Перемолочувати соломі із скирт. Гадали так добути зерно для засіву. Мало що з цього вийшло. Потім, ті, кого на-

зивали активістами, ходили по хатах і забирали у колгоспників квасолію, горох, соняшник, а в кого зерно, то і зерно. Забирали насильно, під приводом необхідності засіяти поле. Це називалось мете червона мітла, а по правді — грабідж. Люди залишилися без хліба і інших продуктів. Виник страшний голод і за ним — масова смертність колгоспників. У Коренево, Рильську, Курську, Орлі, Тулі хліб був і туди їздили купувати його і міняти на свої ганчірки. Іздив і я у Рильськ і на станцію Скуратово. Але де ж ті гроші брати? І що могли міняти колгоспники?

Почалась сіба. Під час неї робили різні матеріялки із гнилої картоплі і буряка, які викопували із землі. Це не рятувало. Люди падали на ходу, і в полі на роботі — теж. Була і падіж коней у бригаді. Здохлих коней вивозили на скотомогильники і закопували їх. Вночі голодні колгоспники збиралися на скотомогильниках, розкопували і забирали м'ясо дохлих коней, їли його.

Ставши бригадиром, я мучився: як допомогти голодаючим, врятувати їх від смерті? Просив допомоги у правління. Нам дали шолухи із проса. З неї

пекли матеряники і їли цю страшну їжу. Щодня з наряду виділяли коня, підводу і двоє чоловіків, щоб збирати по хатах трупи і ховати їх. Хоронили без гробів і почестей, у братській могилі, у простинах і тряпках.

Внаслідок голоду у моїй бригаді у Любачевому із 70 дворів вимерло 30 сімей — 150 чоловік. Восени і взимку 1933—34 років пущі хати вимерлих заселили переселенцями із Київської області, де їх затоплювало дніпровською водою.

Що ще згадується? Того ж часу, по-моєму, це 1932 рік, видали закон, за яким за дрібні крадіжки зерна, колосків давали 10 літ позбавлення волі. Цей закон посилав голод.

Нема прощення тому, хто наслав біду на нашу землю.

І. БУРМАКА,
ветеран війни і праці.

ЗЕРНА ДОСВІДУ

Аграрний цех спиртозаводу

Незвичайно бачити на подвір'ї Стецьківського спиртозаводу в загороді бичків.

— Уже близько 10 літ ми маємо при заводі підсобне господарство. — розповідає директор І. А. Литвиненко. — Основний напрям — виробництво яловичини. Щороку кожен трудівник має можливість придбати від 30 до 50 кілограмів м'яса за державною ціною. Тим більше, що при цьому не вистояють в черзі. Поруч з мініфермою, на якій вирощуємо 30 бичків, є ставок, який зариблюємо. Позаминулого року виловлювали рибу і продавали людям. А взагалі, робітники заводу вудять її самі. В середньому з ставка можна взяти близько трьох тонн риби. Думаю, що вистачає всім. Маємо також хороший грушевий і яблуневий сад. Наші робітники можуть купувати ці фрукти по 10 копійок за кілограм, скільки душа побажає. Цього року ми здали до плодоконсервного цеху близько 8 тонн. Отож 800 карбованців надійшло в касу. Вони нам не зайві.

А як з економічного боку? Чи є рентабельним вироблення яловичини? Порахували. Виявилось: прибуток за минулий рік склав 1700 карбованців. Отож, підсобне господарство при Стецьківському спиртозаводі вигідне.

— Та й як інакше, адже корми у нас дешеві, — підключилася до розмови Віра Трохимівна Косаренко, яка разом з Г. С. Лазаренком та І. М. Пятенком доглядає худобу. — Тонна барди, якої маємо на заводі досхочу, коштує всього 50 копійок, сплавки (легке зерно, яке спливає при замочуванні солодового зерна) — безплатні, самі вирощуємо овес на п'ятигектарній площі, кормові буряки на півгектарній. Наші люди допомагають обробляти цукристі в радгосп імені Горького, там

одержують для наших тварин близько десяти тонн коренів. Влітку косимо траву в саду, вдовж доріг. І сіно маємо худобі...

До речі, Іван Андрійович відкрив мені ще один секрет, як вони добуваються, щоб і людей своїх постачати м'ясом, і щоб завод був не в накладі. Із тих тридцяти бичків, яких прагнуть довести до 450 кілограмів (закуповують вагою близько 150 кілограмів) кілька продають державі через господарство. Раніше за бичків вагою понад 450 кілограмів обов'язково була 50-процентна доплата. Нині таку доплату одержують тільки відгодівельні господарства. Отож, щоб мати деякий прибуток, стецьківці реалізують наприкінці року відгодівлених бичків спецгоспам.

Оскільки підсобне господарство приносить вигоду, на заводі мають намір його розширювати. Зокрема у заходах, розроблених на 1990—1995 роки, передбачається розширити тваринницьку ферму — додати до бичків з десяток молочних корів, побудувати теплиці, де вирощуватимуться овочі.

— Але для цього нам треба вирішити деякі проблеми, — додав директор заводу. — Адже для обробки поля, вивезення органіки, доставки кормів маємо лише дві конячини, старенькі вози, борони, плуги. А треба б трактор. Уже кілька років замовляємо «Беларусь», новий інвентар, але натикаємося на глухе мовчання, зокрема, в АПО району. Будуємо підвісну лінію. Затримка — за будівельними матеріалами. Теж нізвідки ждати.

З багатьма трудівниками я говорила того дня на заводі. Люди обома руками за підсобне господарство.

В. МАТВЄЄВА.

11-й рік працює приймальником молока в селі Костянтинівці Людмила Вікторівна Чижова. Із всіма здавачами вона уклала договори. У серпні Людмила Вікторівна виконала річне завдання, зібравши від населення понад 60 тонн молока. Л. В. Чижова показує й особистий приклад: щороку здає державі з власного господарства близько 2000 кілограмів молока.

Фото В. Молошенка.

Бджолярі не в шані. А чому?

ЧИТАЧ СТАВИТЬ ПИТАННЯ

Нікого не треба переконувати у тому, наскільки корисні для нас бджоли. Вони — прекрасні опілювачі, виробляють цінний мед, маточне молочко.

Нааявність бджіл в особистих підсобних господарствах населення тільки на користь, тим більше, що пасічники-любители не тільки себе забезпечують цим прекрасним продуктом, а й продають державі. Ось і цього року бджолярі району реалізували 17,5 тонн меду при плані 17 тонн. Особливо тут заслуга юнаківців. Місцеві любители, яких понад 40, продали державі 8,3 тони, перевиконавши план більше ніж удвічі. Відзнаки заслужувують хотинські бджолярі, яких понад 40 чоловік.

Можна сказати, що бджоли є в особистих підсобних господарствах жителів усіх сіл. Бджолосімей в районі — 8900. У середньому кожна сім'я дає 35 кілограмів меду. І були б можливості жителі району продавали б його близько 200 тонн. На жаль, є чимало перешкод. Скажімо, елементарних бідонів для меду не

вистачає. Не забезпечує ними райспоживспілка.

Цінними цільними продуктами є пилік, маточне молочко, прополіс. Але ж наші бджолярі все це не заготовляють. Чому? Бо, наприклад, для того, щоб не втратив цінності властивості пилік, треба його збирати протягом точно визначеного часу, правильно висувувати, зберігати. Але ж як, коли немає спеціальних сушильних камер, герметичного посуду для зберігання? От і виходить, що з-за тридев'яти земель веземо те, що можна на місці виробляти.

Мушу підкреслити, що хоч кількість бджолярів у районі за останні роки зросла, але ні керівники господарств, ні сільських Рад не приділяють жодної уваги розвитку бджільництва. У жодній сільській Раді не створено первинних організацій, що звичайно, утруднює роботу міжрайонного товариства, яке я очолюю, послаблює зв'язки між його членами. А бджоли ж необхідні в господарствах для підвищення уро-

жайності ентомофільних культур (тих, що самі не запилюються, (наприклад, гречки). І в той же час, їм потрібні ці культури для медозбору. Минулого року ми звернулися до керівників колгоспів і радгоспів з проханням повідомити, скільки потрібно бджолосімей для запилення культур на полях господарств. І що ж? Відповідь дав лише один голова колгоспу — М. Д. Сердюк. Трапляються відмови пасічникам-любителям у розміщенні їх пасік на колгоспних площах.

Виникають проблеми з цукром. Насправді, основні бджолосімей у нас отоварені ним. А от молоді, яких у нас цього року створено понад 4 тисячі, годувати взимку нічим, заявку не задовольнили.

Хотілося б, щоб в усіх господарствах, сільських Радах принаймні до нашого голосу, краще гурбувалися про бджолярів. Такі пасічники, як М. П. Рибальченко, І. С. Поляков з колгоспу «За комунізм» здають по 400—800 кілограмів щороку. Будуть умови — більше буде меду.

Ми робимо все, щоб бджолярі-любители утримували бджіл, доглядали їх. Зокрема, вони навчаються на спеціальних курсах при товаристві, їх забезпечують всіма необхідними препаратами для боротьби з хворобами, кліщем Варроа, а також засобами, необхідними у догляді за комахами.

Сподіваємось, що керівники господарств і сільрад постараються зробити все, щоб любительське бджільництво розвивалось повсюдно.

М. КРОЛЕВЕЦЬ,

голова президії міжрайонного товариства бджолярів-любителів.

КОРИСНІ ПОРАДИ

Квіти на підвіконні

Ошатні рослини на підвіконні... Цикламени, кактуси, хризантеми... Про них треба зараз як ніколи турбуватися, бо найбільш важкі для кімнатних рослин осінь і початок зими. Пора справді несприятлива: короткі, здебільшого похмурі дні і довгі ночі гнітюче впливають на рослини. Адже запас поживних речовин, які накопичені влітку, швидко вичерпується при нестачі світла і від надміру тепла в кімнатах.

Найголовніше — подовження світлового дня. При можливості рослинам влаштовують підсвічення люмінесцентною або ж звичайною електричною лампочкою, коли надворі стемніє. Денне і штучне світло мають разом складати 12 годин. Щоб рослини добре розвивалися, їм потрібне пряме освітлення.

Тепер — про тепловий режим. Тут чимало особливостей. Наприклад, алое, аспідрістра, зигокактус, фікус, лимон та інші на температуру майже не реагують. Їм підходить

будь-яка. Теплолюбні — бегонія королівська, антуриум, узамбарська фіалка — люблять 15 градусів і вище. Герані, гортензії, омельі, примули подобається прохолода. Отож треба враховувати «смаки» рослин. На підвіконні, де ближче до скла температура нижча на три градуси від кімнатної, поставте камелії, примули, герані, а троянди і цикламени помістите між віконними рамами, останнім там буде найкраще, адже квіти знаходяться в стані спокою. Насипте між рамами стружку, квіти накрийте плівкою і зверху посипте асбестом.

Квіти не люблять протягів. Провітрюючи кімнату, їх накривайте газетою.

Поливання — теж важлива процедура. Часто робити це не можна. Оскільки загинуть нижні корінці і рослина загине. Квіти, які скинули листя, треба поливати дуже рідко. Це стосується бегоній, цикламенів, глоксиній.

Л. ПРОКОФ'ЄВА.

«Коліївщина»

НА ХВИЛІ «ДНІПРА»

Черговий том «Бібліотеки історичної прози» присвячено гайдамацькому повстанню на Україні 1768 року.

«Не за горами стрінення зими з літом... Давно вже Варвара ночі урвала, подовшав день, пішло сонце угору, а лютый, скаженіючи холодами, ніяк не здався...» — таким ліризмом, як цей зачин, перейнятий весь твір про народну героїню, історичний роман Михайла Глухенького «Коліївщина».

У романі діють історичні постаті — Максим Залізняк, Іван Гонти, Семен Неживий, колоритні представники трудових мас.

ПІД ГОСТРИМ КУТОМ

Зараз тільки й чути: «Нітрати, нітрати». Але більшість розуміє цей термін надто абстрактно. Люди не уявляють собі, яким чином ці шкідливі для здоров'я сполуки потрапляють у продукти харчування. Та пояснюється все просто.

Взяти колгосп імені Дзержинського. Склад мінеральних добрив господарства перебуває у занедбаному

І знову про нітрати

стані. У приміщенні, де він знаходиться, поламані двері, вибиті вікна, тече дах. Самі добрива «зберігаються» просто на землі. До цього вода, що вільно потрапляє всередину, стікає потім до розташованого поблизу ставка і забруднює його. Тож вживати у їжу рибу, яку в ньому розводять, ми не порадили б нікому.

Схожу картину можна спостерігати у колгоспі імені

Орджонікідзе. Склад мінеральних добрив у господарстві прямо-таки в аварійному стані. Двері зірвані з петель, вікна без скла, у покрівлі — численні дірки.

Взагалі відсутні склади мінеральних добрив у колгоспах імені Чапаєва, імені Луначарського, імені Кірова, «Дружба», НВО «Еліта».

Не менш реально загро-

жує здоров'ю людей порушення правил зберігання отрутохімікатів. В колгоспі ім. Орджонікідзе гербіциди, ретантанти знаходяться на подвір'ї складу. У більшості господарств невідомо з якої причини продовжують зберігати порожню тару з-під отрутохімікатів, у багатьох — місця зберігання не огорожені.

Л. ОТУРІН.

ВІВТОРОК

26 вересня

I ПРОГРАМА ЦТ

6.30 — 120 хвилин, 8.30 — Мелодія Кодр. Грас оркестр народної музики «Чобенаш». 9.00 — Веселі старти, 9.45 — Мультифільм, 9.55 — «Піна». Художній телефільм, 11.45 — Дитяча година, 3 уроком французької мови, 12.45 — Все, що на серці у мене, 15.35 — «...І час збирати камені». Фільм-концерт 16.25 — Документаль-

ні фільми телестудій країни. «На допомогу майстру». «Право на перемогу». 17.05 — Імпульс, 17.50 — Екологія без кордонів, 18.45 — Сьогодні у світі, 19.00 — Додаток до програми «...До шістнадцяти і старші», 19.45 — Мультифільми для дорослих «Скрипка», «Отець», 20.00 — Літературно-художній відеоканал, Частина 1, 21.00 — Час, 21.40 — Актуальне інтерв'ю, 21.50 — Літературно-художній відеоканал, Частина 2, 23.05 — Сьогодні у світі, 23.20 — Літературно-художній відеоканал, Частина 3.

СЕРЕДА

27 вересня

I ПРОГРАМА ЦТ

6.30 — 120 хвилин, 8.35 — Додаток до програми «...До шістнадцяти і старші», 9.20 — Мультифільм «По шуканню веліччю», «Підземний перехід», 9.55 — VIII Міжнародний фестиваль телепрограм народної творчості «Веселка», (Ісменська Арабська Республіка), 10.30 — Клуб мандрівників, 11.30 — Співає Х. Ішбадіні.

11.50 — М. Островський, «Як гартувалася сталь», 12.35 — «Весна наших надій». Науково-популярний фільм, 15.30 — Музична скарбниця, В.А. Моцарт. Сопрата для флейти і фортепіано, 16.10 — «Надії світо», Документальний телефільм, 16.40 — Здрастуй, музико! Концерт фольклорного хореографічного ансамблю «Піно» 17.25 — До Всесвітнього дня туризму, Прем'єра документального телефільму «Золоте крісло Росії», 17.40 — Дитяча година, 3 уроком англійської мови, 18.40 — Сьогодні у світі, 18.55 — Футбол, Європейські кубки, 21.00 — Час, 21.40 — Спортивна програма, Футбол, Європейські кубки, Бокс, Чемпіонат світу, У перерві — Сьогодні у світі.

ПРОГРАМА УТ

9.00 — Новини, 9.15 — Все про кіно, Підсумки кіножурнали, 9.50 — Програма «Братство», Україна — Казахстан, 10.35 — Шкільний екран, 11 клас, Історія, Визволення України від німецько-фашистських загарбників, 11.05 — «Доброго вам здоров'я», Науковий пошук у лікуванні інсуліну, 11.35 — Новини, 11.45 — Художній телефільм «Велика перерва», 1 серія, 16.30 — Новини, 16.40 — Для дітей, «Веселка», 17.10 — «На родовідні», Обговорення проекту Закону УРСР про ви-

бори народних депутатів, 17.40 — Телефільм «Поник, якого таляло», 18.00 — Другий Всесоюзний фестиваль телепрограм, присвячений 45-річчю Перемоги у Великій Вітчизняній війні, «Відкритий урок», Програма Новосибірського телебачення, 18.30 — Співає Я. Свєдкімов, 19.00 — Актуальна камера, 19.30 — «Правда» і Україна, Зустріч з журналістами газети «Правда», 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — Час, 21.40 — Телеклуб «Діалог», Обговорення проекту Закону УРСР про мови в Українській РСР, 22.10

— На замовлення глядачів, Художній телефільм «Велика перерва», 2 серія, 23.20 — Вечірній вісник.

II ПРОГРАМА ЦТ

8.00 — Гімнастика, 8.15, 11.15 — Початкова програма, «Тасм-пичи птаха сирі», Науково-популярний фільм, 8.35, 9.35 — Етика і психологія сімейного життя, 10 кл. Особистість, 9.05 — Французька мова, 1 рік навчання, 10.05 — Французька мова, 2 рік навчання, 10.35, 11.40 — Історія, 7 кл. Середньовічне село, 11.05 — Новини, 12.10 — Прем'єра документального фільму про нові методи в стоматології, 12.30 — Ритмічна гімнастика, 13.00 — Новини, 13.10 — «Рішак — благородна справа», Художній фільм з субтитрами, 17.00 — Бокс, Чемпіонат світу, 17.10 — Бокс, Чемпіонат світу, 1/4 фіналу, 19.00 — На сесії Верховної Ради СРСР, У перерві — Вечірня казка, У резерві — Ритмічна гімнастика, Телестудії міст РРФСР, Хоту бунт господарем, Вечірня казка, Концерт з творів Дж. Гершвіна, Час, Бокс, Чемпіонат світу, 1/4 фіналу або художній фільм «Пані Марія», Вперше, Новини.

ЧЕТВЕР

28 вересня

I ПРОГРАМА ЦТ

6.30 — 120 хвилин, 8.35 — Прем'єра документального фільму «Чому батир не співає?», 8.55 — Співають ватриві, 9.20 — Мультифільм, 9.55 — Футбол, Європейські кубки, 12.00 — Дитяча година, 13.00 — Спортивна програма, Футбол, Європейські кубки, Бокс, Чемпіонат світу, 15.00 — Вірші улюблених рядки, 15.35

— Виступають оркестри народних інструментів м. Москви, 16.00 — Документальний телефільм, 16.50 — Про що співають діти Землі, «Золоті ворота», 17.40 — Мультифільм, 18.45 — Влада — Радям, Місцеві Ради і регіональний господарюнок, 18.45 — Сьогодні у світі, 19.00 — До шістнадцяти і старші, 19.45 — «Свій конверт», За листами програми «Колі співають солдати», 21.00 — Час, 21.40 — Актуальне інтерв'ю, 21.50 — Вперше на екрані ЦТ, Художній фільм «Дзеркало для героїв», 1 і 2 серії, 0.05 — Сьогодні у світі.

ПРОГРАМА УТ

9.00 — Новини, 9.15 — Художній телефільм «Велика перерва», 2 серія, 10.25 — Від мелодій до мелодій, 10.35 — Шкільний екран, 11 клас, Фізика, Незатухаючі електромagnetні коливання, 11.05 — Новини, 16.30 — Новини, 16.40 — Твори А. Велеті, 17.05 — Телефільм «Золоті», 17.15 — Другий Всесоюзний фестиваль телепрограм, присвячений 45-річчю Перемоги у Великій Вітчизняній війні, «А на північ чекала Європа», Програма Білоруського телебачення, 17.55 — Телефіна, 19.00 —

Актуальна камера, 19.30 — Перлина думи народної, 20.20 — До 50-річчя позачергового Західної України з Українською РСР у складі СРСР, «Село оновленого краю», 20.50 — На добраніч, діти! 21.00 — Час, 21.40 — Молодіжна студія «Гарт», 22.55 — Вечірній вісник.

ПРОГРАМА СУМСЬКОГО ТЕЛЕБАЧЕННЯ

18.00 — «Сумські зорі», (3 ПТ Всесоюзного фестивалю народної творчості), 18.30 — «Бондурі дуна могутня», Вік-

тор Мішалов у Сумах, 18.55 — Оголошення, Анонс передач.

II ПРОГРАМА ЦТ

8.00 — Гімнастика, 8.15, 11.15 — Початкова програма, «Клас», Науково-популярний фільм, 8.35, 9.35 — Основи інформатики і обчислювальної техніки, 11 кл. 9.05 — Німецька мова, 1 рік навчання, 10.05 — Німецька мова, 2 рік навчання, 10.35, 11.40 — М. Го-ль, «Тарас Бульба», 7 кл. 11.05 — Новини, 12.10 — Грав струнний квартет Сибіри розмовляють Білоруської РСР, 12.30 — Прем'єра документального фільму «Як ми жили під час війни», 13.00 — Новини, 17.00 — Бокс, Чемпіонат світу, 1/4 фіналу, 18.25 — Волейбол, Чемпіонат Європи, Чоловіки, Збірна Румунії, збірна СРСР, 19.00 — На сесії Верховної Ради СРСР, У перерві — Вечірня казка, У резерві — Держтелерадіо Татарської АРСР, Маленький концерт, Вечірня казка, Держтелерадіо Калмицької АРСР, Час, Бокс, Чемпіонат світу, Піфінал, або «Дума і мислять», Фільм-концерт про творчість П. Бухової, Новини.

П'ЯТНИЦЯ

29 вересня

I ПРОГРАМА ЦТ

6.30 — 120 хвилин, 8.35 — Інститут людини, 9.35 — Мультифільм, 9.55 — «Дзеркало для героїв», Художній фільм, 1 і 2 серії, 12.10 — «До шістнадцяти і старші», 15.35 — «Нах над головою», Документальний телефільм про сільського вина-

хідника П. Жалібіна, 16.25 — Дітям про звірят, 16.55 — Концерт Державного ансамблю пісні і танцю Кому АРСР «Ася Кня», 17.35 — Фільм-дітям, «Дія тебе, Аю», 18.45 — Сьогодні у світі, 19.00 — Що вирішиш пленум ВПРС, 19.30 — Кінопанорама, 21.00 — Час, 21.40 — Це було... було... 22.00 — Погляд.

ПРОГРАМА УТ

9.00 — Новини, 9.15 — В. Бу-тротси, «Пристрасті за Ов-

дієм», Вистава, 11.40 — Шкільний екран, 8 клас, Історія УРСР, Виникнення та становлення Києва — столиці давньоруської держави, 12.10 — Новини, 16.30 — Новини, 16.40 — На добраніч, діти! Музика, Творчість К. Стеценка, 17.10 — Документальний фільм «Казенна дорога», 17.30 — Шляхом оновлення, Будівельні матеріали з відходів, 18.00 — Інструментальні мініатюри, 18.30 — На київській хвилі, Інформаційний випуск, 19.00 — Актуальна камера, 20.45 — На

добраніч, діти! 21.00 — Час, 21.40 — Художній телефільм «Велика перерва», 4 серія, 22.45 — Новини.

ПРОГРАМА СУМСЬКОГО ТЕЛЕБАЧЕННЯ

19.30 — «Вчора, Сьогодні, Завтра», (Інформаційно-музична програма), 20.30 — Мультифільм

II ПРОГРАМА ЦТ

8.00 — Гімнастика, 8.15, 11.15

— Початкова програма, «Не-дуже куріос», Науково-популярний фільм, 8.35, 9.35 — Історія, 5 кл. Москва — столиця Російської держави, 9.05 — Англійська мова, 1 рік навчання, 10.05 — Англійська мова, 2 рік навчання, 10.35, 11.40 — Література, 6 кл. Кітти бай-ки, 11.05 — Новини, 12.10 — «Мі і я», Документальний фільм про проблеми комунікабельності сучасної міської людини, 12.30 — Ритмічна гімнастика, 13.00 — Новини, 17.00 —

ментального телефільму «Запрошуємо на роботу», 12.30 — «Кіно», Фільм-концерт, 13.00 — Новини, 17.00 — Новини, 17.10 — Бокс, Чемпіонат світу, Піфінал, 18.30 — Волейбол, Чемпіонат Європи, Чоловіки, Збірна Румунії, збірна СРСР, 19.00 — На сесії Верховної Ради СРСР, У перерві — Вечірня казка, У резерві — Держтелерадіо Татарської АРСР, Маленький концерт, Вечірня казка, Держтелерадіо Калмицької АРСР, Час, Бокс, Чемпіонат світу, Піфінал, або «Дума і мислять», Фільм-концерт про творчість П. Бухової, Новини.

СУБОТА

30 вересня

I ПРОГРАМА ЦТ

6.30 — 120 хвилин, 8.30 — Домашня академія, 9.00 — Прем'єра документального телефільму «Шкірляки», 9.30 — Пори року, Вересень, 10.30 — «Мо-репен», Документальний телефільм, 10.40 — Священний То-йук, 11.00 — Батьківський день — суббота, 12.30 — В країнах соціалізму, 13.00 — Очевидне — неможливе, 14.00 — П. Гоген.

Погляд з минулого, 14.40 — Кінофіна, 15.40 — Прем'єра документального телефільму «Лабіринт», Про правовий захист кооперативів, 16.10 — Прем'єра мультифільму, 16.25 — Фільм режисера В. Жалібіна, «Неділний день у неклі», Вперше, 18.00 — Планета, Міжнародна програма, 19.00 — Бокс, Чемпіонат світу, Фінал, 21.00 — Час, 21.40 — Актуальне інтерв'ю, 21.50 — Сьогодні у світі, 22.20 — Прем'єра художнього телефільму «Не зійшлися характерами», 23.40 — Новини популярної музики, Програма «А».

ПРОГРАМА УТ

9.00 — Новини, 9.10 — Ритмічна гімнастика, 9.40 — Художній телефільм «Велика перерва», 4 серія, 10.45 — Концерт великого дитячого хору Українського телебачення і радіо, 11.40 — Доброго вам здоров'я, Проблеми паркоманії, 12.25 — І. Бабель «Бідохляк та король», Вистава Приморського крайового драматичного театру, В перерві — 13.50 — Новини, 15.00 — Суботні зустрічі, Милосердя — наша совість, 16.30 — Сатиричний об'єкти, 17.00 — Чемпіонат

СРСР з хокею, «Сокіл» — «Спартак» (Москва), В перерві — Телестартап та «Скарби музики України», 19.15 — Актуальна камера, 19.45 — «Сонячні кларнети», Самодільний художній колектив Чернівецької області, 20.50 — На добраніч, діти! 21.00 — Час, 21.40 — Заключний концерт Республіканського фестивалю сучасної української пісні та популярної музики «Червона рута», В перерві — 22.40 — Вечірній вісник.

II ПРОГРАМА ЦТ

8.00 — Гімнастика, 8.15 —

— Початкова програма, «Не-дуже куріос», Науково-популярний фільм, 8.35, 9.35 — Історія, 5 кл. Москва — столиця Російської держави, 9.05 — Англійська мова, 1 рік навчання, 10.05 — Англійська мова, 2 рік навчання, 10.35, 11.40 — Література, 6 кл. Кітти бай-ки, 11.05 — Новини, 12.10 — «Мі і я», Документальний фільм про проблеми комунікабельності сучасної міської людини, 12.30 — Ритмічна гімнастика, 13.00 — Новини, 17.00 —

СРСР повідомляє, 17.10 — Телевізійний музичний абонемент, На благодійних вечорах Радянського фонду культури, «...Літній...», 18.30 — Мультифільм, 18.50 — Г. Габрилович — письменник екрана, 20.00 — Вечірня казка, 20.15 — «До шістнадцяти і старші», 21.00 — Час, 21.40 — Показують, театри країни, А. Чехов, «Бенефіє сьогодні вчора», Вистава Липецького драматичного театру ім. Т. Толстого, Прем'єра, 23.25 — Відбулися події тижня, 23.40 — Волейбол, Чемпіонат Європи, Чоловіки, Піфінал.

НЕДІЛЯ

1 жовтня

I ПРОГРАМА ЦТ

8.15 — Ритмічна гімнастика, 8.45 — Тираж «Спортлото», 9.00 — З ранку раненько, 10.00 — Служба Радянському Союзу! 11.00 — Ранкова пошта, 11.30 — Навколо світу, Альманах, 12.30 — У світі казок і пригод, «Осінній подарунок фей», Художній фільм, 14.00 — Музичний кіоск, 14.30 — День відкритих дверей, 15.15 —

Мультифільми «Пташиний базар», «Лісова природа», 15.30 — До національного свята Китаю — Дня проголошення незалежності, «Китай: тисячоліття і роки», Кінопрограма, 16.30 — VIII Міжнародний фестиваль телепрограм народної творчості «Веселка», Китайський народний танець «Янгер», 17.00 — Сільська година, 18.00 — Міжнародна панорама, 18.45 — Співає і танцює молодість, 19.00 — Бокс, Чемпіонат світу, Фінал, 21.00 — Час, 21.40 — Музика в ефірі, Спеціальний випуск до Міжнародного дня музики, Частина 1, 22.40 —

ПРОГРАМА УТ

9.00 — Новини, 9.15 — Ритмічна гімнастика, 9.45 — У неділю працює, 10.45 — Художній фільм з субтитрами «Дикі лебеді», 12.10 — Вперше на екрані УТ, Науково-популярний фільм «Радіоні камерної музики», 12.30 — Новини, 12.40 — Другий Всесоюзний фестиваль телепрограм, присвячений 45-річчю Перемоги у Великій Вітчизняній війні, «Маршал Жуков», Програма Свердловської студії телебачення, 13.45

Футбольний огляд, 23.10 — Музика в ефірі, Частина 2.

ПРОГРАМА УТ

9.00 — Новини, 9.15 — Ритмічна гімнастика, 9.45 — У неділю працює, 10.45 — Художній фільм з субтитрами «Дикі лебеді», 12.10 — Вперше на екрані УТ, Науково-популярний фільм «Радіоні камерної музики», 12.30 — Новини, 12.40 — Другий Всесоюзний фестиваль телепрограм, присвячений 45-річчю Перемоги у Великій Вітчизняній війні, «Маршал Жуков», Програма Свердловської студії телебачення, 13.45

Концерт радянської пісні, 14.00 — Мультифільм на замовлення, 15.00 — Село і люди, Місцеві переробка промисловості, 15.30 — Ви нам писали, 16.00 — Слани солдатська, 17.00 — Грас Московський джаз-а ансамбль, 17.30 — Спортивна програма, 1. Теле-спортсмен, 2. Чемпіонат СРСР з футболу, «Шахтар» — «Динамо» (Київ), 19.45 — Актуальна камера, 20.15 — Жине слово, Обговорення проекту Закону УРСР про мови в Українській РСР, 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — Час, 21.40 — Вперше, Художній фільм

«Прощай, шпана замоскворіцька...» 23.15 — Вечірній вісник.

II ПРОГРАМА ЦТ

8.00 — На зарядку ставай! 8.20 — «Остання зустріч», Художній телефільм, 9.45 — Народні мелодії, 10.00 — Земля тригоної нашої, Прем'єра документального фільму «Земля невідомо», 11.00 — Новини, 11.10 — Держтелерадіо Естонської РСР, М. Мусоргський, «Хованщина», Фільм-вистава Державного театру опери та балету «Естонія», У перерві

— 13.00 — Новини, 14.10 — 3 фонди ЦТ, «Твій ени, земле», Художній телефільм, 3 і 4 серії, 16.25 — Телестудії міст РРФСР, Оренбург, 17.00 — Новини, 17.10 — Чемпіонат США з баскетболу серед професіоналів NBA, 18.10 — Прем'єра мультифільму «Будні проти небесних чертогів», 19.55 — За безпеку руху, 20.00 — Вечірня казка, 20.15 — Якіно нам писали, 21.00 — Час, 21.40 — «Розмах крила», Художній фільм, Вперше, 23.10 — Це хвилює світ, 23.25 — Волейбол, Чемпіонат Європи, Чоловіки, Фінал.

З РЕДАКЦІЙНОЇ ПОШТИ

Лікар-гінеколог Сергій Володимирович Скакодуб із центральної районної лікарні мене буквально врятував. Я хворіла, тяжко страждаючи, років шість. Без сил була, гинула. Не могла вмигнати сама. У відпустку не могла з'їздити.

Лікар, який мене врятував

До кого з лікарів не зверталася, всі виявилися безсилами. І якось мені сказали: «Сходи до Скакодуба». І він зробив диво. Я знову почала радіти сонцю. І не одній мені він так допоміг.

А чому я вирішила не писати до газети? Сергій Володимирович на стаціонарі уже не працює. Його перевели на прийом, хоч скількиком би він там міг допомогти. Немовби: немає вакансій. Хіба ж можна так використовувати кад-

ри? І так у нас на медици-ну багато нарікань. Навіщо ж допускати, щоб було їх ще більше?

Л. САПІЖЕНКО, бібліотекар центральної міської бібліотеки імені Шевченка.

ПОГОДА

Сьогодні вдень передбачається малохмарна погода. Вітер слабкий. Температура +20° +25°, по м. Суми +22° +24°.

На наступні дві доби слід чекати мінливу хмарність, без опадів, місцями туман. Вітер слабкий. Температура вночі +7° +12°, вдень +20° +25°.

Колектив учителів та учнів Садівської середньої школи глибоко сумує з приводу смерті ветерана війни та праці

ПЕРЕЯСЛОВА

Федора Івановича

і висловлює співчуття сім'ї покійного.

Редактор О. ГОНЧАРОВ.

«ВПЕРЕД» — орган Сумського районного комітету Компарти України і районного Совету народних депутатів Сумської області. Виходить на українському мові.

Газета виходить у вівторок, четвер і суботу.

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ: 244009, м. Суми, Білопільський шлях, 22. Телефони: редактора — 7-42-22; заступника редактора і відділу сільського господарства — 2-20-72; відділу партійного життя і діяльності та масової роботи — 2-35-35; відділу радіоінформації — 2-33-84; коректорської — 7-76-67.

Сумська обласна друкарня, управління в справах видавництва і поліграфії. Адреса: 244021, м. Суми, вул. Кірова, 215. Індекс 63141. Обсяг — 1 умовний друкарський аркуш.

Тираж 13103.

Зак. 7418.

ЗАВІРЯЮЧИЙ НАПИС

В даній справі пронумеровано 5 аркушів
(п'ять)

16 липня 2001.
Позада
Ідентифікаційний спеціаліст
[Підпис]